

GENERALINIO ADVOKATO
PEDRO CRUZ VILLALÓN IŠVADA,
pateikta 2011 m. vasario 3 d.¹

Turinys

I — Įvadas	I - 12441
II — Teisinis pagrindas	I - 12442
A — Reglamentas Nr. 3295/94	I - 12443
B — Reglamentas Nr. 1383/2003	I - 12445
III — Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai	I - 12446
A — Byla <i>Philips</i>	I - 12446
B — Byla <i>Nokia</i>	I - 12447
IV — Procesas Teisingumo Teisme	I - 12449
V — Pirminės pastabos: bylų <i>Nokia</i> ir <i>Philips</i> panašumai bei skirtumai	I - 12449
VI — Byloje <i>Philips</i> pateikto prejudicinio klausimo analizė	I - 12451
A — „Pagaminimo fikcija“ negali būti kildinama iš nuostatos, kuria remiamasi, formuluo­ tės	I - 12454
B — „Philips“ siūlomas aiškinimas viršija ankstesnio muitinės reglamento tikslus ...	I - 12455

1 — Originalo kalba: ispanų.

C —	Galiausiai ankstesnė teismų praktika nepatvirtina „pagaminimo fikcijos“	I - 12457
D —	Išvada	I - 12460
VII —	Byloje <i>Nokia</i> pateikto prejudicinio klausimo analizė	I - 12460
A —	Pirminės pastabos	I - 12460
B —	1, 4 ir 9 straipsniuose įtvirtintas specialus kriterijus, kuriuo turi būti grindžiamos priežiūros priemonės: „įtariamas“ pažeidimas	I - 12462
C —	Muitinės institucijos negali numatyti, koks bus sprendimas dėl bylos esmės ..	I - 12463
D —	Dėl pernelyg didelių įrodymams taikomų reikalavimų reglamento taikymo sritis galėtų netekti prasmės	I - 12464
E —	Reglamentu nustatomas „įtarimo“ kriterijus	I - 12465
VIII —	Išvada	I - 12467
A —	I „Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen“ pateiktą prejudicinį klausimą (byloje C-446/09)	I - 12467
B —	I „Court of Appeal of England and Wales“ pateiktą prejudicinį klausimą (byloje C-495/09)	I - 12468

I – Įvadas

1. Šiose sujungtose bylose du nacionaliniai teismai yra pateikę prejudicinius klausimus, susijusius su Europos Sąjungos teisės aktu, kuriuose reglamentuojami muitinės veiksmai prieš galimus intelektinės nuosavybės teisių pažeidimus, aiškinimu.

2. Konkrečiau kalbant, abi bylos yra susijusios su tariamai suklastotomis arba piratinėmis prekėmis, kurioms buvo taikomos „išorinio tranzito“ muitinės procedūros – muitų taikymo sustabdymo procedūros, kurias taikant, remiantis Bendrijos muitinės kodekso² 91 straipsnio 1 dalies a punktu, „iš vienos Bendrijos muitų teritorijos vietos į kitą gali būti gabenamos <...> ne Bendrijos prekės, kurios neapmokestinamos importo muitais bei kitais privalomaisiais mokesčiais ir kurioms netaikomos prekybos politikos priemonės“. Remiantis teismų praktika „išorinis tranzitas“ yra pagrįstas teisine fikcija, nes visa procedūra vykdoma taip, tarsi ne Bendrijos prekės niekada nebūtų buvusios įvežtos į valstybės narės teritoriją³.

3. Pirmojoje byloje *Koninklijke Philips Electronics NV prieš Lucheng Meijing*

Industrial Company Ltd ir kt. (C-446-09, toliau – byla *Philips*) ieškovė pagrindinėje byloje teigia, kad kaip dalis teisinės fikcijos – išorinio tranzito procedūrų – taikoma kita teisinė fikcija – vadinamoji „pagaminimo fikcija“, pagal kurią tranzitu gabenamoms ne Bendrijos prekėms taikomas toks režimas, tarsi jos būtų buvusios pagamintos valstybėje narėje, kurioje jos yra, ir todėl joms taikomi toje valstybėje narėje galiojantys teisės aktai dėl intelektinės nuosavybės apsaugos. Taip išvengiama pareigos įrodyti, kad tokiomis prekėmis bus prekiaujama Europos Sąjungoje – ši sąlyga iš esmės yra būtina norint pasinaudoti visų rūšių intelektinės nuosavybės teisių apsauga.

4. Antrojoje byloje *Nokia Corporation prieš Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs* (C-495/09, toliau – byla *Nokia*) Jungtinės Karalystės muitinė atmetė *Nokia* prašymą imtis veiksmų dėl tam tikrų akivaizdžiai suklastotų prekių, nurodydama, kad jų paskirties šalis buvo Kolumbija ir nebuvo įrodymų, kad jas ketinama nukreipti į Europos Sąjungos rinką. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo, ar tai būtina nustatyti siekiant priskirti prekes prie „suklastotų“ muitų teisės

2 — Patvirtintas 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2913/92 (OL L 302, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307).

3 — 2000 m. balandžio 6 d. Sprendimo *Polo prieš Lauren*, C-383/98, Rink. p. I-2519, 34 punktas.

aktų tikslais ir, trumpai tariant, kad muitinė galėtų tokias prekes sulaikyti.

5. Taigi spręsdamas šias sujungtas bylas Teisingumo Teismas galės nustatyti, ar muitų teisės aktai turi poveikį materialinės teisės normoms, kuriose reguliuojama intelektinė nuosavybė, susijusi su tranzitu gabenamomis prekėmis, taip pat apibrėžti veiksmus, kurių gali imtis muitinė tranzitu gabenamų prekių atžvilgiu, esant gana neaiškiai teismų praktikai.

II — Teisinis pagrindas

6. Šie prejudiciniai klausimai yra susiję su Bendrijos teisės aktais, kuriuose numatyti muitinės veiksmai prieš galimus intelektinės nuosavybės teisių pažeidimus.

7. Konkrečiai kalbant, byla *Philips* yra susijusi su 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 3295/94, nustatančiu priemones dėl tam tikras intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančių prekių įvežimo į Bendriją ir eksporto bei reeksporto iš Bendrijos (toliau – ankstesnis Muitinės reglamentas, arba 1994 m. reglamentas)⁴. O byloje

Nokia (C-495/09) taikytinas teisės aktas yra 2003 m. liepos 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1383/2003 dėl muitinės veiksmų, atliekamų su prekėmis, kurios, kaip įtariama, pagamintos pažeidžiant tam tikras intelektinės nuosavybės teises, ir priemonių, kurių turi būti imamasi prekių atžvilgiu nustatčius, kad jos pagamintos pažeidžiant tokias teises (toliau – naujas Muitinės reglamentas, arba 2003 m. reglamentas)⁵, kuriuo buvo panaikintas ir pakeistas ankstesnis reglamentas.

8. Abu reglamentai buvo priimti remiantis su bendra prekybos politika susijusiu EB 133 straipsniu⁶, kurio 1 dalyje numatyta: „bendra prekybos politika grindžiama vienodais principais, ypač keičiant muitų tarifų normas, sudarant muitų tarifų ir prekybos susitarimus, siekiant suvienodinti liberalizavimo priemones, eksporto politiką ir prekybos apsaugos priemones, kurios, pavyzdžiui, taikytinos dempingo ar subsidijų atveju“⁷.

9. Tiek ankstesnio, tiek naujo reglamento taikymo sritis apibrėžiama pateikiant nuorodą į skirtingus muitų režimus, taikomus prekėms, kurių atžvilgiu gali būti imamasi veiksmų, ir

4 — OL L 341, 1994, p. 8; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 5 t., p. 318. Iš dalies pakeistas 1999 m. sausio 25 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 241/1999 (OL L 27, 1999, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 9 t., p. 148).

5 — OL L 196, 2003, p. 7; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 13 t., p. 469.

6 — Iki Amsterdamo sutarties – EB sutarties 113 straipsnis. 1994 m. reglamente naudojama tokia numeracija, o 2003 m. reglamente nurodomas EB 133 straipsnis.

7 — Naujajame SESV 207 straipsnyje, kuriame iš esmės atkurta šios nuostatos formuluotė, aiškiai kalbama apie „intelektinės nuosavybės komercinius aspektus“.

šiuo tikslu apibrėžiant „prekių, pagamintų pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises“ sąvoką.

pagal 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 2913/92, nustatantį Bendrijos muitinės kodeksą,

10. Abiejuose reglamentuose numatyti išankstiniai muitinės veiksmai (abiejų reglamentų 4 straipsnis), po kurių intelektinės nuosavybės teisių subjektui numatyta galimybė paduoti prašymą taikyti muitinės priežiūros priemonės (ankstesnio reglamento 3 straipsnis ir naujo reglamento 5 straipsnis), prašymo priėmimas, atitinkamų priemonių taikymas ir prireikus bylos dėl „esmės“ iškėlimas kompetentingoje institucijoje.

- aptinkamos tikrinant prekes, esančias muitinės priežiūroje, kaip apibrėžta Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92 [37 straipsnyje], pateiktas, kad joms būtų taikoma sąlyginio neapmokestinimo importo muitais ir mokesčiais tvarka tokia prasme, kaip numatyta minėto reglamento 84 straipsnio 1 dalies a punkte, reeksportuojamas pagal pranešimą ar įvežtas į laisvąją zoną ar padėtas į laisvuosius sandėlius tokia prasme, kaip vartojama minėto reglamento 166 straipsnyje; ir

A — *Reglamentas Nr. 3295/94*⁸

11. 1 straipsnyje nustatyta reglamento taikymo sritis:

- b) priemonės, kurių kompetentingos institucijos privalo imtis nustačiusios, kad tos prekės iš tiesų yra 2 dalies a punkte nurodytos prekės.

„1. Šis reglamentas nustato:

2. Šiame reglamente:

- a) sąlygas, kuriomis muitinės institucijos imasi veiksmų, kai prekės, kurios, kaip įtariama, yra 2 dalies a punkte nurodytos prekės:

- a) „intelektinės nuosavybės teisę pažeidžiančios“ prekės tai:

- išleidžiamos į laisvą apyvartą, eksportuojamos ar reeksportuojamos

- „suklastotos prekės“, būtent:

- prekės, įskaitant ir jų pakuotes, be leidimo pažymėtos prekių

8 — Iš dalies pakeistas Reglamentu Nr. 241/1999.

ženklui, kuris yra toks pat kaip ir teisėtai įregistruotas tos pačios rūšies prekių ženklas arba kurio esminių požymių negalima atskirti nuo teisėto ženklo ir kuris dėl to pažeidžia atitinkamo prekių ženklo savininko teises pagal Bendrijos arba valstybės narės, kurios muitinės institucijoms paduotas prašymas imtis veiksmų, teisės aktus,

<...>

- „piratinės prekės“, būtent – prekių kopijos, pagamintos be pagal nacionalinės teisės aktus registruoto ar neregistruoto autoriaus, gretutinių ar dizaino teisių savininko arba teisių savininko tinkamai įgalioto asmens gamybos šalyje sutikimo, kur kopijų gamyba pažeidžia minėtą teisę pagal Bendrijos arba pagal valstybės narės, kurios muitinės institucijoms pateiktas prašymas imtis veiksmų, teisės aktus,

<...>“

12. Vadovaujantis 6 straipsniu:

„1. Kai muitinė, kuriai pagal 5 straipsnį atsiunčiamas sprendimas teisės savininko prašymą patenkinti, įsitikina, jei reikia, pasikonsultavusi su prašymo pateikėju, kad sprendime nurodytų 1 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytų prekių apibūdinimas atitinka 1 straipsnio 1 dalies a punkte nusakyto pobūdžio prekes, ji tas prekes sustabdo arba sulaiko. <...>

2. Valstybėje narėje, kurioje yra 1 straipsnio 1 dalies a punkte minėto pobūdžio prekės, galiojantys įstatymai taikomi:

- a) siunčiant raštą kompetentingai institucijai, kad ji priimtų sprendimą iš esmės, ir pranešimą šio straipsnio 1 dalyje minėtai muitinės tarnybai ar muitinei apie siunčiamąjį raštą, nebent tokį raštą siųstų pati tarnyba ar muitinė;
- b) kompetentingai institucijai priimant sprendimą. Jei nėra šiais klausimais specialių Bendrijos taisyklių, priimant sprendimą vadovujamasi tais pačiais kriterijais, kuriais vadovujamasi nustatant, ar atitinkamoje valstybėje narėje pagaminti gaminiai nepažeidžia teisės savininko teisių. <...>“

B — *Reglamentas Nr. 1383/2003*

tikrinant prekes, kurios pagal to reglamento 166 straipsnį laikomos laisvojoje zonoje ar laisvajame sandėlyje.

13. 1 straipsnyje nustatyta:

2. Šiuo reglamentu taip pat nustatomos priemonės, kurių privalo imtis kompetentingos institucijos pripažinus, kad 1 dalyje minėtos prekės tikrai pagamintos pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises.“

„1. Šiuo reglamentu nustatomos sąlygos, kuriomis muitinė imasi veiksmų, kai prekės, įtariamoms esant pagamintomis pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises, yra tokiose situacijose:

14. Reglamento Nr. 1383/2003 2 straipsnio 1 dalyje „prekės, pagamintos pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises“ šiame reglamente vartojama prasme apibrėžiamos taip:

a) kai prekės deklaruotos išleidimui į laisvą apyvartą, eksportui ar reeksportui pagal 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 61 straipsnį;

„a) „suklastotos prekės“, t. y.:

b) kai jos aptiktos tikrinant įvežamas į ar išvežamas iš Bendrijos muitų teritorijos prekes pagal Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92 37 ir 183 straipsnius, tikrinant prekes, kurioms taikoma to reglamento 84 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta procedūra, tikrinant prekes, reeksportuojamas vadovaujantis to reglamento 182 straipsnio 2 dalimi, arba

i) prekės, įskaitant jų pakuotes, be leidimo pažymėtos prekių ženklu, tapačiu prekių ženkliui, užregistruotam tokios pat rūšies prekėms, arba prekių ženklu, kurio pagal jo esminius požymius negalima atskirti nuo užregistruoto prekių ženklo ir kuris dėl to pažeidžia atitinkamo prekių ženklo savininko teises pagal Bendrijos teisę, kaip numatyta 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamente

(EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklų arba pagal valstybės narės, kurios muitinei pateiktas prašymas taikyti muitinės priežiūros priemonės, teisę;

III — Pagrindinės bylos ir prejudiciniai klausimai

<...>

A — *Byla Philips*

b) „piratinės prekės“ <...>“

15. Reglamento Nr. 1383/2003 9 straipsniu nustatomos muitinės institucijų veiksmams taikomos sąlygos. 9 straipsnio 1 dalyje numatyta: „kai muitinės įstaiga, kuriai pagal 8 straipsnį buvo atsiųstas sprendimas patenkinti intelektinės nuosavybės teisių subjekto prašymą, įsitikina, jei reikia, pasikonsultavusi su pareiškėju, kad 1 straipsnio 1 dalyje nurodytose situacijose esančios prekės kelia įtarimą, kad yra pagamintos pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises, dėl kurių minėtas sprendimas buvo priimtas, muitinė tų prekių neišleidžia arba jas sulaiko. <...>“

16. Reglamento Nr. 1383/2003 10 straipsnyje numatyta, kad „sprendžiant, ar intelektinės nuosavybės teisės buvo pažeistos pagal nacionalinę teisę, taikomi valstybėje narėje, kurioje prekės yra 1 straipsnio 1 dalyje minėtoje situacijoje, galiojantys teisės aktai.“

17. 2002 m. lapkričio 7 d. *Antwerpse Oplethoringsinspectie van de Administratie der Douane en Accijnzen* (Antverpeno muitų ir akcizų administracijos muitų inspekcija) sulaikė skustuvų krovinį iš Šanchajaus. Buvo įtariama, kad šios prekės pagamintos pažeidžiant *Koninklijke Philips Electronics NV* (toliau – *Philips*) intelektinės nuosavybės teises, konkrečiai kalbant, – tarptautinį skustuvų pramoninį dizainą, įregistruotą Pasaulinėje intelektinės nuosavybės organizacijoje (toliau – PINO) (*inter alia*) Benilukso šalims 1995 m. birželio 9 d. Nr. DM-034.562 ir 1998 m. liepos 29 d. Nr. DM-045.971, bei autoriaus teises į šių skustuvų išvaizdą.

18. 2002 m. lapkričio 12 d. ieškovė pateikė *Centrale Administratie der Douane en Accijnzen te Brussel* (Briuselio centriniam muitų ir akcizų administratoriui) bendrąjį prašymą imtis veiksmų. Šis prašymas buvo patenkintas 2002 m. lapkričio 13 dieną.

19. Tuomet muitinės institucija nusiuntė *Philips* skustuvo „Golden Shaver“ nuotrauką

ir pranešė, kad gaminant arba parduo-
dant sulaikytuosius skustuvus dalyvavo
tokios bendrovės: skustuvų gamintoja Ki-
nijoje *Lucheng Meijing Industrial Compa-
ny Ltd*, Honkonge įsteigta prekių vežėja
Far East Sourcing Ltd, prekių ekspedijavimo
bendrovė Honkonge *Röhlig Hong Kong Ltd*,
veikianti prekių deklaranto arba gavėjo pa-
vedimu, ir prekių ekspedijavimo bendrovė
Belgijoje *Röhlig Belgium NV*, veikianti prekių
deklaranto arba gavėjo pavedimu.

todėl nustatydamas pažeidimą turėtų taikyti
Belgijos teisę.

20. 2003 m. kovo 29 d. Antverpene surašy-
toje muitinės deklaracijoje, kurią išdavė *Röh-
lig Belgium NV* atstovas, prekės buvo dekla-
ruotos kaip įvežtos laikantis laikinojo įvežimo
tvarkos, nenurodant paskirties valstybės.
Prieš tai, atgabenus prekes į Antverpeną, buvo
pateikta bendroji šių prekių deklaracija pagal
Bendrijos muitinės kodekso 49 straipsnį.

22. Prieš priimdamas sprendimą dėl bylos es-
mės *Rechtbank* pateikė Teisingumo Teismui
tokį prejudicinį klausimą:

„Ar 1994 m. gruodžio 22 d. Reglamento (EB)
Nr. 3295/94 (ankstesnis Muitinės reglamen-
tas) 6 straipsnio 2 dalies b punktas yra vie-
ningos Bendrijos teisės nuostata, privaloma
valstybės narės teismui, į kurį kreipėsi teisės
savininkas pagal reglamento 7 straipsnį, ir ar
ši nuostata reiškia, kad teismas, nagrinėda-
mas bylą, negali atsižvelgti į tai, jog prekės yra
laikiniai saugomos arba tranzitu gabenamos,
o turi remtis tik fikcija, kad prekės pagamin-
tos šioje valstybėje narėje, ir taikydamas šios
valstybės narės teisę nustatyti, ar šios prekės
pažeidžia atitinkamą intelektinės nuosavybės
teisę?“

B — *Byla Nokia*

21. 2002 m. gruodžio 11 d. *Philips* pateikė
ieškinį *Rechtbank van eerste aanleg Antwer-
pen* (Antverpeno pirmosios instancijos teis-
mui), prašydamą priimti sprendimą, kad buvo
pažeistos jos intelektinės nuosavybės teisės.
Ieškovė nurodė, kad remdamasis Reglamen-
to Nr. 3295/94 6 straipsnio 2 dalies b punktu
Rechtbank turėtų vadovautis fikcija, jog kon-
fiskuoti skustuvai buvo pagaminti Belgijoje, ir

23. 2008 m. birželio mėnesį *Her Majesty's
Commissioners of Revenue and Customs* (to-
liau – HMRC) Heathrow oro uoste sustab-
dė ir patikrino prekių siuntą, siunčiamą iš

Honkongo į Kolumbiją. Ją sudarė apie 400 mobiliųjų telefonų aparatų, baterijų, vadovų, dėžučių ir laisvųjų rankų įrangos komplektų; ant visų jų buvo „Nokia“ prekių ženklas.

24. 2008 m. liepos 30 d. HMRC nusiuntė *Nokia Corporation* (toliau – *Nokia*) raštą su šių prekių pavyzdžiais. Apžiūrėjusi šiuos pavyzdžius *Nokia* pranešė HMRC, kad šios prekės yra suklastotos, ir paklausė, ar HMRC ketina jas sulaikyti.

25. 2008 m. rugpjūčio 6 d. HMRC atsiuntė atsakymą, kad po teisinės konsultacijos jai buvo sunku suprasti, kaip prekės galėjo būti „suklastotos“ Reglamento Nr. 1383/2003 2 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje pavartota prasme, nesant įrodymų, kad jos gali būti nukreiptos į Europos Sąjungos rinką. Todėl HMRC nurodė, kad nesant tokių įrodymų nebūtų teisėta paimti prekes iš savininko.

26. 2008 m. rugpjūčio 20 d. *Nokia* paprašė HMRC pateikti jai siuntėjo ir gavėjo pavadinimus ir adresus bei su prekių siunta susijusius HMRC turimus dokumentus. Nors tokie dokumentai jai buvo nusiųsti, *Nokia* nepavyko nustatyti prekių siuntėjo ir gavėjo, todėl ji padarė išvadą, kad jie abu ėmėsi priemonių nuslėpti savo tapatybę.

27. Nusiuntusi dar vieną oficialų raštą HMRC, 2008 m. spalio 31 d. *Nokia* kreipėsi į teismą.

28. 2009 m. liepos 29 d. *Chancery Division of High Court of England and Wales* teisėjas D. Kitchin nusprendė, kad Reglamente Nr. 1383/2003 nesuteikiama teisė muitinei ir ji neįpareigojama sulaikyti arba konfiskuoti pervežamų suklastotų prekių, kai nėra įrodymų, kad jos bus nukreiptos į valstybės narės rinką, nes šios prekės nebuvo „suklastotos prekės“ Reglamento Nr. 1383/2003 2 straipsnio 1 dalies a punkto i papunktyje pavartota prasme.

29. Teisėjo D. Kitchin sprendimas buvo apskųstas *Court of Appeal of England and Wales* (toliau – *Court of Appeal*), kuris, atsižvelgdamas į bylą *Philips*, į valstybių narių teismų skirtingą požiūrį bei į „poreikį sistemiskai ir vienodai aiškinti reglamentą“, pateikė Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar Bendrijos prekių ženklų pažymėtos ne Bendrijos prekės, kurioms valstybėje narėje taikoma muitinės priežiūra ir kurios yra pervežamos iš vienos ne valstybės narės į kitą ne valstybę narę, gali būti „suklastotos prekės“

Reglamento (EB) Nr. 1383/2003 2 straipsnio 1 dalies a punkte pavartota prasme, jei nėra jokių įrodymų, kad šios prekės bus pateiktos į Bendrijos rinką remiantis muitinės procedūra ar neteisėtai nukreiptos į šią rinką?“

byloje *Nokia* – ieškovė (*Nokia*), Tarptautinė prekių ženklų asociacija, Jungtinės Karalystės, Čekijos, Prancūzijos, Lenkijos bei Suomijos vyriausybės ir Komisija.

IV — Procesas Teisingumo Teisme

30. Nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje *Philips* Teisingumo Teismo kanceliarijoje gauta 2009 m. lapkričio 17 dieną. Nutartis dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje *Nokia* kanceliarijoje gauta 2009 m. gruodžio 2 dieną.

31. Byloje *Philips* rašytines pastabas pateikė ieškovė (*Philips*), *Far East Sourcing*, Belgijos, Jungtinės Karalystės bei Italijos vyriausybės ir Komisija, o byloje *Nokia* – ieškovė (*Nokia*), Tarptautinė prekių ženklų asociacija, Jungtinės Karalystės, Portugalijos, Lenkijos, Čekijos, Suomijos bei Italijos vyriausybės ir Komisija.

32. Per 2010 m. lapkričio 18 d. posėdį žodines pastabas byloje *Philips* pateikė ieškovė, *Far East Sourcing*, Belgijos, Čekijos bei Jungtinės Karalystės vyriausybės ir Komisija, o

33. 2011 m. sausio 11 d. nutartimi šios dvi bylos buvo sujungtos, kad būtų bendrai pateikta išvada ir priimtas sprendimas.

V — Pirminės pastabos: bylų *Nokia* ir *Philips* panašumai bei skirtumai

34. Neatsižvelgiant į visus šių sujungtų bylų panašumus, svarbu iš pradžių nustatyti pagrindinį jų skirtumą, kad būtų aiškus specifinis kiekvienos bylos pobūdis.

35. Pirmiausia pažymėtina, kad dėl Europos Sąjungos muitų teisės aktų pasikeitimų skiriasi teisinis pagrindas. Todėl byloje *Philips* faktinės aplinkybės reguliuojamos ankstesniu Reglamentu Nr. 3295/94, o byloje *Nokia* taikytinas naujas Reglamentas Nr. 1383/2003. Be to, klausimuose daromos nuorodos į ne vienodus šių dviejų teisės aktų straipsnius.

36. Antra, skiriasi bylose nagrinėjamos intelektualinės nuosavybės teisės: byloje *Philips* – autorių teisės ir teisės į registruotą dizainą⁹, o byloje *Nokia* – teisės į prekių ženklą¹⁰.

37. Tačiau svarbiausia nustatyti abiejų bylų, kuriose Teisingumo Teismui buvo pateikti abu prejudiciniai klausimai, dalyko skirtumą. Abiejų bylų faktinės aplinkybės yra susijusios su muitinės įvykdytu tranzitu gabenamų prekių sulaikymu, tačiau nors pagrindinėje byloje *Nokia* (antroje Teisingumo Teismo nagrinėjamoje byloje) kalbama apie Jungtinės Karalystės muitinės institucijų, kurios nutraukė prekių sulaikymą remdamosi tuo, kad nebuvo „faktinio“ arba „tikro“ teisių į nurodytą prekių ženklą pažeidimo, veiksmų teisėtumą, pirmoji byla (*Philips*) į Teisingumo Teismą pateko vėlesniame ir kokybiniu požiūriu skirtingame etape, kuriame po Belgijos muitinės institucijų veiksmų, susijusių su tranzitu gabenamomis prekėmis, tariamai pažeistos intelektualinės nuosavybės teisės savininkė kreipėsi į teismą, prašydama priimti sprendimą, kad toks pažeidimas iš tiesų buvo padarytas ir dėl to kyla atitinkamos pasekmės.

9 — Reguluojamos 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/71/EB dėl teisinės dizaino apsaugos (OL L 289, 1998, p. 28; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 21 t., p. 120) ir taikytinai teisės aktais, kuriais ši direktyva perkelta į nacionalinę teisę.

10 — Reglamentuojamos 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 11, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 146) ir nacionaliniais su prekių ženklais susijusiais teisės aktais, kurie buvo suderinti 1988 m. gruodžio 21 d. Pirmąja Tarybos direktyva 89/104/EEB valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (OL L 40, 1989, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 92).

38. Šis paaiškinimas yra dar labiau tinkamas atsižvelgiant į tai, kad iš kelių šiose bylose pateiktų pastabų matyti, jog šie du intelektualinės nuosavybės teisių apsaugos aspektai yra painiojami. Todėl manau, kad atsižvelgiant į šias preliminarias pastabas yra būtina atkreipti dėmesį į tris nuoseklius veiksmus, kurių pagal susijusius reglamentus gali imtis valstybės narės valdžios institucijos tais atvejais, kai gali būti pažeista intelektualinės nuosavybės teisė, susijusi su tranzitu gabenamomis prekėmis.

39. Pirmasis, „parengiamasis“, etapas prasideda tuomet, kai turėdama „pakankamai pagrindo įtarti“, kad buvo pažeistos intelektualinės nuosavybės teisės, muitinė imasi „išankstinių priemonių“ – neišleidžia prekių arba jas sulauko trims darbo dienoms¹¹.

40. Antrasis etapas prasideda tuomet, kai intelektualinės nuosavybės teisės, kuri tariamai buvo pažeista, savininko prašymu¹² ir įtarimams išliekant muitinė patvirtina, kad ji sustabdė prekių išleidimą arba yra jas sulaukusi¹³. Šis etapas vis dar yra administracinis,

11 — Reglamento Nr. 3295/94 4 straipsnis ir Reglamento Nr. 1383/2003 4 straipsnis.

12 — Toks prašymas taikyti muitinės priežiūros priemones reglamentuojamas Reglamento Nr. 3295/94 3 straipsniu ir Reglamento Nr. 1383/2003 5 ir 6 straipsniais.

13 — Reglamento Nr. 3295/94 6 straipsnio 1 dalis ir Reglamento Nr. 1383/2003 9 straipsnis.

tarpinis, tačiau per jį atliekamiems veiksmams būdingas didesnis „pastovumas“ negu ankstesniame etape atliekamiems veiksmams.

41. Nuo šio momento trečiame ir paskutiniame etapuose, galimi tokie scenarijai: a) sulaikytų prekių savininkas jų atsisako – tokiu atveju jos gali būti sunaikintos muitinei prižiūrint¹⁴; b) tariamai pažeistos intelektualinės nuosavybės teisės savininkas per 10 dienų nuo antrame etape pateikto pranešimo apie veiksmus kreipiasi į „kompetentingas valdžios institucijas“ (paprastai į teismą), prašydamas nagrinėjant bylą iš esmės nustatyti, kad toks pažeidimas buvo padarytas¹⁵; arba c) teisės savininkas nešiama veiksmų per šį 10 dienų laikotarpį (t. y. neatliekami nei a, nei b punkte nurodyti veiksmai) – tokiu atveju prekės išleidžiamos arba jų sulaikymas baigiasi¹⁶.

42. Trumpai tariant, byloje *Nokia* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo, ar tam, kad

galėtų sulaikyti prekes mano apibūdintame „antrame etape“, muitinė privalo turėti įrodymų, kad tokiomis prekėmis ketinama vienu arba kitu būdu prekiauti Europos Sąjungos rinkoje, o byloje *Philips* prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar tokia aplinkybė yra būtina norint priimti sprendimą bet kuriame procese, kuris gali vykti „trečio etapo“ pabaigoje, dėl to, ar buvo pažeista intelektualinės nuosavybės teisė.

43. Pateikiant nacionaliniams teismams naudingą atsakymą, svarbu turėti omenyje šį esminį skirtumą. Dėl skirtingų šių dviejų bylų charakteristikų į prejudicinius klausimus tikslinga atsakyti atskirai eilės tvarka pagal bylų numerius, nors taip pakeičiama šių dviejų apsaugos nuo suklastotų arba piratinių prekių metodų chronologinė tvarka.

VI — Byloje Philips pateikto prejudicinio klausimo analizė

14 — Reglamento Nr. 1383/2003 11 straipsnio 1 dalis. 1994 m. reglamente ši „supaprastinta“ procedūra nenumatyta.

15 — Reglamento Nr. 3295/94 6 straipsnio 2 dalis bei 7 straipsnio 1 dalis ir Reglamento Nr. 1383/2003 13 straipsnio 1 dalis. Jeigu nagrinėjant bylą iš esmės nustatoma, kad pažeidimas buvo padarytas, prekių atžvilgiu gali būti taikomos „galutinės“ priemonės, numatytos Reglamento Nr. 3295/94 8 straipsnyje ir Reglamento Nr. 1383/2003 16 bei 17 straipsniuose: draudimas įvežti į Bendrijos muitų teritoriją, draudimas išleisti į laisvą apyvartą, draudimas eksportuoti ir kt., kurios taikomos kartu su prekių sunaikinimu arba jų pašalinimu iš komercinių kanalų nekompetuojant už jas ir užtikrinant, kad susiję asmenys negautų iš tokio sandorio jokios ekonominės naudos.

16 — Reglamento Nr. 3295/94 7 straipsnio 1 dalis ir Reglamento Nr. 1383/2003 13 straipsnio 1 dalis.

44. *Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen* (toliau – *Rechtbank*) Teisingumo Teismo klausia apie procedūrą, kuria tikrinama, ar buvo pažeistos intelektualinės nuosavybės teisės,

kai imamasi veiksmų dėl tranzitu gabenamų prekių.

45. Kaip esu pakartojęs, neatsižvelgiant į susijusius muitinės institucijų veiksmus, šioje pirmoje byloje kyla klausimas dėl teismo nustatymo, kad buvo tikrai ir faktiškai pažeistos intelektinės nuosavybės teisės, ir dėl visų tai nustačius kylančių pasekmių¹⁷.

46. Tiksliau sakant, *Rechtbank* klausia, ar iš Reglamento Nr. 3295/94 6 straipsnio 2 dalies b punkto matyti, kad toks vertinimas turi būti atliktas neatsižvelgiant į prekių muitų statusą ir ypač taikant fikciją, kuri, kaip teigiama, sudaro šio punkto pagrindą, kad prekės buvo pagamintos valstybėje narėje, kurioje jos yra¹⁸.

17 — Be kita ko, prekių sunaikinimo arba jų pašalinimo iš komercinių kanalų, nekompensuojant už jas (Reglamento Nr. 3295/94 8 straipsnio 1 dalis ir Reglamento Nr. 1383/2003 17 straipsnis).

18 — Kaip matyti, be to, kas paminėta anksčiau, *Rechtbank* pateikto prejudicinio klausimo pradžioje teiraujamas, ar ši nuostata yra „Bendrijos teisės suderinta nuostata“. Į taip suformuluotą klausimą iš esmės negalimas joks kitas atsakymas, išskyrus kad visi šio reglamento elementai yra privalomos nuostatos ir kad jis tiesiogiai taikomas visoje Europos Sąjungoje.

47. Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškiai klausia apie (kaip baigiame išsiaiškinti) „pagaminimo fikcijos“ suderinamumą su Europos Sąjungos teise – svarbiausia tokios fikcijos pasekmė yra galimybė manyti, kad tranzitu gabenant ne Bendrijos prekes intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiamos taip, tarsi jos būtų neteisėtai pagamintos valstybėje narėje, per kurią jos gabenamos tranzitu, neatsižvelgiant į tai, ar tokios prekės skirtos Europos Sąjungos rinkai¹⁹.

48. Remiantis šia teisine fikcija, kuri sudaro klausimo esmę, pirmiausia galima neatsižvelgti į sąlygą dėl „naudojimo komercinėje veikloje“ arba „naudojimo prekyboje“, įtvirtintą Reglamento Nr. 40/94 9 straipsnyje, Direktyvos 89/104 5 straipsnyje ir Direktyvos 98/71 12 straipsnyje, taikomą nustatant atitinkamai Bendrijos prekių ženklo, nacionalinio prekių ženklo arba teisių į dizainą pažeidimą.

49. Intelektinės nuosavybės teisės yra specialiai skirtos suteikti prekių ženklo arba dizaino savininkui išimtinę teisę naudoti šį prekių ženklą arba dizainą ir uždrausti trečiosioms šalims jį naudoti komercinėje veikloje. Taip

19 — Atrodo, kad pirmą kartą šią „pagaminimo fikciją“ pritaikė *Hoge Raad der Nederlanden* patentų byloje 2004 m. kovo 19 d. sprendime (LJN AO 0903, *Philips prieš Postec ir Princo*), o vėliau ją 2008 m. liepos 18 d. sprendime panaudojo *Rechtbank Den Haag* pirmininkas ir 2008 m. spalio 9 d. sprendime – pats *Rechtbank van eerste aanleg te Anwerpen*. Pasirodo, kad šią fikciją yra pripažinę keletas mokslininkų, pavyzdžiui, F. Eijsvogels „Some remarks on *Montex Holdings Ltd. v Diesel Spa*“, *Boek9.nl*, 2006 m. lapkričio 24 d., <http://www.boek9.nl/default.aspx?id=2968>, ir A. Puts „Goods in transit“, *194 Trademark World*, 2007 m. vasaris, p. 22–23.

materialinės teisės nuostatose įtvirtintas ryšys tarp intelektualinės nuosavybės teisių apsaugos ir esamos prekybos šiomis prekėmis arba šių paslaugų teikimo.

su pirma nurodytomis materialinės teisės nuostatomis, nes jais leidžiama apsauga yra atsieta nuo faktinės „prekybos“ arba „naudavimo komercinėje veikloje“ atitinkamos valstybės narės teritorijoje.

50. Prieš nagrinėjant siūlomą 6 straipsnio 2 dalies b punkto aiškinimą derėtų pažymėti, kaip Teisingumo Teismas kartą yra išaiškinęs, kad pats gabenimas tranzitu nėra susijęs su prekių pardavimu, todėl juo nėra pažeidžiamas konkretus prekių ženklų objektas²⁰.

52. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, sunku ginčytis (kaip rašytinėmis pastabomis tai daro *Philips*), kad ši „pagaminimo fikcija“ nėra naujas kriterijus, taikomas apibrėžiant intelektualinės nuosavybės teisių pažeidimą, ir kad ja nėra keičiama šias teises reglamentuojanti materialinė teisė²¹.

51. Esant tokioms aplinkybėms, siekiant konstatuoti, kad tranzitu gabenamomis prekėmis pažeidžiama intelektualinės nuosavybės teisė, būtina nustatyti, kad jomis ketinama prekiauti teritorijoje, kurioje tokia teisė saugoma. Vadinamosios „pagaminimo fikcijos“ taikymas reikštų, kad muitinės reglamentais šių teisių apsauga buvo sustiprinta, palyginti

53. Mano nuomone, kaip bus matyti vėliau, iš straipsnių, kuriais remiamasi grindžiant „pagaminimo fikciją“, formuluotės neišplaukia „pagaminimo fikcija“ pagrįstas aiškinimas, kuris peržengia muitų reglamento tikslus ir prieštarauja esamai su šiuo klausimu susijusiai teismų praktikai.

20 — 2003 m. spalio 23 d. Sprendimo *Rioglass ir Transremar*, C-115/02, Rink. p. I-12705, 27 punktas. Kitaip nei šios bylos, šis sprendimas yra susijęs su prekėmis, kurios buvo teisėtai pagamintos vienoje valstybėje narėje, gabenamos tranzitu per kitą valstybę narę ir skirtos trečiajai valstybei narei, taigi ginčas kilo dėl to, ar galima remtis laisvu prekių judėjimu ginčijant muitinės veiksmus. Nepaisant šio esminio skirtumo, tame sprendime pateikti teiginiai dėl tranzitu gabenamų Bendrijos prekių pobūdžio visiškai gali būti taikomi, kalbant apie ne Bendrijos prekių gabenimą tranzitu. Kaip 2005 m. gegužės 26 d. išvadoje byloje *Class International*, C-405/03, Rink. p. I-8735 (prie kurios netrukus grįšiu) nurodė generalinis advokatas F. G. Jacobs, „galima pagalvoti, kad jei Teisingumo Teismas šios nuomonės laikėsi prekių, esančių laisvoje apyvartoje Bendrijoje, atžvilgiu, jis jos laikysis *a fortiori* ir prekių, dėl kurių importo formalumai nebuvo atlikti, atžvilgiu“ (32 punktas).

21 — Jeigu Bendrijos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs muitų reglamentais kitaip apibrėžti šias materialinės teisės normas, kuriose įtvirtintos intelektualinės nuosavybės teisės, suteikdamas tokių teisių subjektams platesnių teisių negu yra numatyta šioje materialinėje teisėje, jis būtų rėmėsis EB sutarties 100 A straipsniu arba 235 straipsniu (pagal šią Amsterdamo sutarties numeraciją – EB 95 ir 308 straipsniai; dabar – SESV 114 ir 352 straipsniai), susijusiais su vidaus rinkos veikimu ir įprastu materialinės teisės nuostatų, kuriose numatytos intelektualinės nuosavybės teisės, teisiniu pagrindu.

A — „*Pagaminimo fikcija*“ negali būti kil-dinama iš nuostatos, kuria remiamasi, formuluotės

54. Pirmiausia manau, kad vargu ar galima sukurti vadinamąją „pagaminimo fikciją“ remiantis Reglamento Nr. 3295/94 6 straipsnio 2 dalies b punkto formuluote, kurią šioje vietoje gali būti naudinga pakartoti: „valstybėje narėje, kurioje yra 1 straipsnio 1 dalies a punkte minėto pobūdžio prekės, galiojantys įstatymai taikomi: <...> b) kompetentingai institucijai priimant sprendimą. Jei nėra šiais klausimais specialių Bendrijos taisyklių, priimant sprendimą vadovaujama šiais pačiais kriterijais, kuriais vadovaujama nustatant, ar atitinkamoje valstybėje narėje pagaminti gaminiai nepažeidžia teisės savininko teisių. Savo sprendimus kompetentinga institucija pagrindžia“.

55. Visų pirma tai, kad pagal šią nuostatą priimdama sprendimą dėl tokio klausimo esmės „kompetentinga institucija“ privalo vadovautis šiais pačiais kriterijais, kuriais vadovaujama nustatant, ar atitinkamoje valstybėje narėje pagamintomis prekėmis pažeidžiamos teisės subjekto teisės, jokių būdu nereiškia, kad su tranzitu gabenamomis ne Bendrijos prekėmis visais atvejais privalo būti elgiama taip, tarsi jos būtų atitinkamoje valstybėje narėje neteisėtai pagamintos prekės.

56. Priešingai, atidžiai skaitant šios nuostatos tekstą pasirodo, kaip teigia Jungtinė Karalystė

ir Komisija, kad šia formuluote Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino, nesant „šiais klausimais specialių Bendrijos taisyklių“, papildomai nustatyti kolizinę normą, pagal kurią būtų galima nustatyti, kurią materialinės teisės nuostatą privalo taikyti kompetentinga institucija (šiuo atveju – Belgijos teismas), priimdama sprendimą dėl bylos esmės ir dėl to nustatydamas, ar buvo pažeista intelektinės nuosavybės teisė. Šis aiškinimas yra nepakeičiamas (kaip yra pabrėžusi Komisija, šios bylos aplinkybėms gali būti taikomos 27 skirtingos nacionalinės teisės aktų schemos) ir jis atspindi natūralų šioms teisėms taikomo teritorialumo principo taikymą²².

57. Be to, tik taip šios nuostatos, kaip papildomos nuostatos, formuluotė („jei nėra šiais klausimais specialių Bendrijos taisyklių“) turi prasmės. Jeigu reikėtų pripažinti, kad 6 straipsniu buvo nustatyta vadinamoji „pagaminimo fikcija“, ar reikėtų atsisakyti jos taikymo, pavyzdžiui, Bendrijos prekių ženklams, kurie yra reglamentuojami Reglamentu Nr. 40/94, ir taip jiems suteikti silpnesnę apsaugą negu kitoms intelektinės nuosavybės teisėms?

58. Tokia išvada patvirtinama Reglamento Nr. 1383/2003 10 straipsniu,

22 — Šiuo klausimu žr. 1992 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Exportur*, C-3/91, Rink. p. I-5529, 12 punktą ir 1994 m. birželio 22 d. Sprendimo *IHT Internationale Heiztechnik ir Danzinger*, C-9/93, Rink. p. I-2789, 22 punktą.

kuriame pakartojama didelė Reglamento Nr. 3295/94 6 straipsnio 2 dalies b punkto dalis. Aiškiau išdėstyta 10 straipsnyje numatyta, kad „sprendžiant, ar intelektinės nuosavybės teisės buvo pažeistos pagal nacionalinę teisę, taikomi valstybėje narėje, kurioje prekės yra 1 straipsnio 1 dalyje minėtoje situacijoje, galiojantys teisės aktai.“ Taigi šioje naujo reglamento nuostatoje atsakyta nuorodos į „pagaminimą“ ir ji aiškiau suformuluota kaip kolizinė teisės norma²³.

neapmokestinimo procedūras (laikinojo saugojimo arba tranzito), nepaisant jų numatomos paskirties šalies – toks rezultatas aiškiai viršija Europos Sąjungos muitų teisės aktų tikslus.

B — „*Philips*“ siūlomas aiškinimas viršija ankstesnio muitinės reglamento tikslus

59. Antra, atrodo aišku, kad jeigu „pagaminimo fikcija“ būtų taikoma tokio pobūdžio prekėms, tai reikštų galimybę uždrausti joms paprasčiausiai taikyti sąlyginio

60. Remiantis Reglamento Nr. 3295/94 antra konstatuojamąja dalimi, jame įtvirtintų nuostatų tikslas yra „užkirsti kelią [suklastotoms ir piratinėms] prekėms *patekti į rinką* ir tam reikia numatyti priemones, kurios leistų veiksmingai sustabdyti šią neteisėtą veiklą, bet *netrukdytų laisvai teisėtai prekybai*“, kadangi prekyba tokiomis prekėmis „daro nemažą žalą įstatymus gerbiančioms gamintojams, prekybininkams, autorinių bei gretutinių teisių savininkams ir klaidina vartotojus“²⁴.

23 — Naujame Muitinės reglamente vienintelė nuoroda į pagaminimo kriterijų yra pateikta 8 konstatuojamojoje dalyje. Neatsižvelgiant į tai, šios konstatuojamosios dalies pabaiga aiškiai yra kolizinio pobūdžio: „Valstybių [narių] normoms dėl teisminių institucijų kompetencijos ir procedūrų šis reglamentas įtakos neturi“. Mano nuomone, nors abi šios nuostatos pateiktos toje pačioje konstatuojamojoje dalyje, taip yra todėl, kad jomis siekiama to paties tikslo: išaiškinti taisykles, taikytinas procedūrai, susijusiai su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimu. Be to, sunku patikėti, kad tokia svarbi taisyklė turėtų būti suformuluota remiantis konstatuojamąja dalimi. Žr. tai patvirtinantį J.K. Hezewijk „Montex and Rolex – Irreconcilable differences? A call for a better definition of counterfeit goods“, *International review of intellectual property and competition law*, 39 t., Nr. 7, 2008, p. 779.

61. Taigi antra konstatuojamoji dalis atspindi Bendrijos teisės aktų leidėjo norą suderinti muitų teisės normas su įprastomis intelektinės nuosavybės teisių apsaugos teisės normomis, kurios, kaip matyti, grindžiamos „naujojomis komercinėje veikloje“.

24 — Išskirta mano. Šiuo klausimu žr. Reglamento Nr. 1383/2003 2 konstatuojamąją dalį.

62. Iš esmės siekiama užkirsti kelią suklastotoms ir piratinėms prekėms patekti į Europos Sąjungos rinką, o ne uždrausti jas gabenti tranzitu dar prieš sužinant jų paskirties šalį. Suteikus tokią teisę tariamai pažeistos teisės subjektui būtų trukdoma laisvai teisėtai prekybai, kurią, kaip nurodoma 1994 m. reglamente, juo visais atvejais siekiama apsaugoti, ir būtų išplėstas įprastas intelektinės nuosavybės teisių turinys.

Tik taip galima suprasti muitinės institucijų procedūros, kuri, kaip nurodyta trečioje konstatuojamojo dalyje, yra skirta „užtikrinti, kad tokio draudimo bus deramai laikomasi“, buvimą.

63. Žinoma, negalima nepaisyti 1994 m. reglamento trečios konstatuojamosios dalies turinio („jei suklastotos, piratinės ar panašios prekės įvežamos iš trečiųjų šalių, svarbu uždrausti jų laisvą apyvartą Bendrijoje, *netaikyti joms sąlyginio neapmokestinimo procedūros*“) ²⁵. Vis dėlto trečia konstatuojamoji dalis, ypač jos pabaiga, negali būti aiškinaama atskirai nuo antros konstatuojamosios dalies, kuri cituojama anksčiau. Skaitant ją kartu su antra konstatuojamąja dalimi yra aišku, kad joje kalbama apie draudimą, kurį gali nustatyti kompetentinga institucija, galų gale nustačiusi intelektinės nuosavybės teisės pažeidimą po to, kai nustatoma, kad prekėmis iš tiesų bus prekiaujama Europos Sąjungoje.

64. *Philips* ir Belgijos bei Italijos vyriausybės yra nurodžiusios, kad „pagaminimo fikcija“ yra būtina norint užtikrinti 1994 m. reglamento (ir naujo 2003 m. reglamento) taikymą 1 straipsnyje nurodytoms prekėms, kurioms taikomos išorinio tranzito procedūros; trumpai tariant, kad muitinės institucijos galėtų imtis veiksmų tokiose bylose kaip ši. Tačiau, kaip jau esu pažymėjęs, tokie argumentai pateikiami dėl to, kad muitinės institucijų veiksmams atlikti būtinos sąlygos painiojamos su griežtesnėmis sąlygomis, kurių turi būti laikomasi tais atvejais, kai kompetentinga institucija daro galutines išvadas dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo.

65. Be to, reikia turėti omenyje, kad intelektinės nuosavybės teisių apsaugai taikomas teritorialumo principas. Remdamiesi šiuo principu, teisių subjektai gali uždrausti be leidimo naudotis jų teisėmis tik tose valstybėse, kuriose tokios teisės saugomos ²⁶. Kadangi

25 — Išskirta mano.

26 — Sprendimo *IHT Internationale Heiztechnik ir Danzinger* 22 punktą. Taip pat žr. mano išvados, pateiktos 2010 m. rugsėjo 14 d. byloje *Anheuser-Busch*, C-96/09 P, 106 ir paskesnius punktus.

gabenimas tranzitu nėra „naudojimas komercinėje veikloje“, pagaminimo fikcijos taikymas būtų reikšminga šio teritorialumo principo išimtis, o taip (taip pat ir šiuo požiūriu) būtų viršyti muitų teisės aktų tikslai²⁷.

Sprendimas *Class International*²⁸ ir Sprendimas *Montex Holdings*²⁹.

C — *Galiausiai ankstesnė teismų praktika nepatvirtina „pagaminimo fikcijos“*

66. Atsakymas, kurį siūlau pateikti į byloje *Philips* pateiktą klausimą, turi būti pateiktas ypatingą dėmesį skiriant naujesnei teismų praktikai šiuo klausimu, kuria dažnai remiasi viena arba kita šalis, atsižvelgdama į savo skirtingus interesus. Šiek tiek numatydamas, kokia išvada bus padaryta šioje dalyje, manau, kad vadinamoji „pagaminimo fikcija“ nėra suderinama su naujesniais sprendimais šioje srityje, kuriuos iš esmės atspindi

67. 2005 m. Sprendime *Class International* Teisingumo Teismas pareiškė, kad Direktyva 89/104 ir Reglamentas Nr. 40/94 turi būti aiškinami taip, jog prekių ženklo savininkas negali prieštarauti vien tam, kad, taikant išorinio tranzito muitinės procedūrą arba muitinio sandėliavimo procedūrą, į Bendriją būtų įvežamos prekių ženklų pažymėtos originalios prekės, kurios minėto savininko arba su jo sutikimu anksčiau nebuvo išleistos į Bendrijos rinką. Tokiais atvejais prekių ženklo savininkas turi įrodyti aplinkybes, leidžiančias pasinaudoti teise uždrausti, įrodymas jo prekių ženklų pažymėtų ne Bendrijos prekių išleidimą į laisvą apyvartą arba jų siūlymą arba pardavimą, būtina susijusius su jų išleidimu į Bendrijos rinką.

27 — *Philips* yra nurodžiusi 2005 m. spalio 11 d. Komisijos komunikatą Tarybai, Europos Parlamentui bei Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui dėl muitinių atsako į naujausias padirbinėjimo ir piratavimo tendencijas (COM(2005) 497 galutinis, p. 8, III.1 priedas), kuriame numatyta, kad „šiuo metu ES muitinės teisės aktai šioje srityje laikomi vienais geriausių pasaulyje <...> Kontroliuojamos visų prekių judėjimą, ypač perkrovimo metu, muitinės apsauga ne tik ES, bet ir kitus pasaulio regionus, ypač mažiausiai išsivysčiusias šalis, kurios dažnai tampa sukčiautojų taikiniu“. Vis dėlto nei remiantis teismų praktika, nei dabar galiojančiais teisės aktais negalima daryti išvados, kad išplečiant pasienyje taikomas priemones tik Europoje taikoma apsauga gali būti išplėsta taip, kad apimtų ir ne valstybes nares. Šiuo klausimu žr. H. Grofse Ruse-Khan ir T. Jaeger „Policing patents worldwide? EC border measures against transiting generic drugs under EC and WTO intellectual property regimes“, *International review of intellectual property and competition law*, 40 t., Nr. 5, 2009, p. 502–538.

68. Šis atsakymas nuosekliai atitiko Sprendimą *Rioglass ir Transremar*, kuriame buvo konstatuota, kad norint pasinaudoti apsauga, suteikiama materialinės teisės normomis, kuriomis reguliuojami prekių ženklai, vien prekių gabenimas tranzitu nereiškia, kad jos buvo išleistos į rinką.

28 — Minėtas anksčiau.

29 — 2006 m. lapkričio 9 d. Sprendimas *Montex Holdings*, C-281/05, Rink. p. I-10881.

69. Po metų Sprendime *Montex* buvo konstatuota, kad Direktyvos 89/104 5 straipsnio 1 ir 3 dalys turi būti aiškinamos taip, jog prekių ženklo savininkas gali uždrausti pervežti per valstybę narę, kurioje šiam prekių ženklui taikoma apsauga, prekių ženklu pažymėtas prekes, kurioms taikoma išorinio tranzito procedūra ir kurių paskirties valstybė yra kita valstybė narė, kur tokia apsauga neegzistuoja, tik tada, kai šios prekės „yra trečiojo asmens veiksmų, atliktų tada, kai joms taikoma išorinio tranzito procedūra, ir būtinai susijusių su jų išleidimu į minėtos tranzito valstybės narės rinką, objektas“.

70. Apibendrinant galima daryti išvada, jog abiejuose sprendimuose aiškiai konstatuojama, kad „naudojimas komercinėje veikloje“ yra būtinas, norint pasinaudoti intelektinės nuosavybės teisių apsauga, todėl su „pagaminimo fikcija“ susijęs argumentas nėra priimtinas. Tiesa, kad šie sprendimai priimti aiškinant prekių ženklų materialinės teisės normas (Direktyvą 89/104 ir Reglamentą Nr. 40/94), kurios nėra susijusios su muitinės veiksams taikomais reglamentais. Tačiau pažymėtina, kad reglamentų, kurių aiškinimas nagrinėjamas šioje byloje, nuostatos išimtinai patenka į šių teisių materialinę taikymo sritį.

71. Šiuo požiūriu paminėtinas Sprendimo *Montex* 40 punktą, kuriame aiškiai nurodyta,

kad „nė viena Reglamento Nr. 3295/94 nuostata neįtvirtina naujo kriterijaus siekiant patikrinti prekių ženklo suteikiamos teisės pažeidimo egzistavimą arba nustatyti, ar tai yra toks prekių ženklo naudojimas, kurį galima uždrausti dėl to, kad juo pažeidžiama ši teisė“. Atsižvelgiant į tokių teismų praktikoje pateikiamą išaiškinimą, 1994 m. reglamente nekalbama apie „pagaminimo fikciją“, kuria remiamasi ir pagal kurią, kaip jau esu nurodęs, iš naujo apibrėžiamos intelektinės nuosavybės teisės.

72. Vis dėlto yra ankstesnės teismų praktikos, kurioje įtvirtintos aiškios nuorodos į muitinės reglamentus ir kurios sąsają su sprendimais *Class International* ir *Montex* iš esmės negalima paneigti – šia teismų praktika aktyviai remiasi šalys, kurios šioje byloje palaiko teiginį dėl „pagaminimo fikcijos“. Kaip tokios teismų praktikos pavyzdžiai ypač paminėtini 2000 m. Sprendimas *Polo prieš Lauren*³⁰ ir 2004 m. Sprendimas *Rolex*³¹.

73. Iš tiesų sprendimuose *Polo prieš Lauren* ir *Rolex* Teisingumo Teismas pareiškė, kad 1994 m. reglamentas taikomas ne Bendrijos prekėms, tranzitu gabenamoms į trečiąją valstybę, ir nenurodė, kad būtina įrodyti, jog

30 — Nurodytas anksčiau.

31 — 2004 m. sausio 7 d. Sprendimas *Baudžiamoji byla prieš X, C-60/02*, Rink. p. I-651, toliau – Sprendimas *Rolex*.

jos yra skirtos Bendrijos rinkai. Šiuo požiūriu aiškiai matomi šių dviejų sprendimų grupių skirtumai parodo, kodėl jie dažnai kritikuojami dėl prieštaravimo³².

74. Pirmiausia šiuo klausimu pažymėtina tai, kad Teisingumo Teismas supranta šį spaudimą, todėl ėmėsi išaiškinti, kad sprendimai *Class International* ir *Montex* neprieštarauja ankstesnei teismų praktikai³³.

75. Antra, būtina atsižvelgti į tai, kad nuo klausimų, kurie buvo pagrindiniai dviejuose ankstesniuose sprendimuose, dėmesys nukrypo į tokius klausimus, kaip antai muitinės reglamento galiojimas ir jo teisinis pagrindas (Sprendime *Polo prieš Lauren*) ir ar buvo baudžiamasis *lex previa* (Sprendime *Rolax*), o klausimo, ar prekių paskirties šalis buvo

Europos Sąjungoje, analizė liko sąlygiškai antraeilė.

76. Galiausiai pažymėtina tai, kad Sprendime *Polo prieš Lauren* didelė reikšmė teikiama pavojui, jog suklastotos prekės gali būti apgaulė išleistos į Europos Sąjungos rinką, ir iš to daroma išvada, kad toks tranzitas gali „turėti tiesioginį poveikį vidaus rinkai“³⁴.

77. Tačiau neatsižvelgiant į visas šias aplinkybes reikia pripažinti, kad tarp šių dviejų sprendimų grupių yra tam tikras nesuderinamumas. Kadangi šiam spaudimui siekiama suteikti tam tikros reikšmės, manau, kad būtų pastarieji du sprendimai (*Class International* ir *Montex*) tiksliausiai atspindi Teisingumo Teismo poziciją.

78. Bet kuriuo atveju, mano nuomone, aiškinant šiuos sprendimus kylančią painiavą labiausiai lemia tai, kad Teisingumo Teismas iki šiol savo atsakymus pritaikydavo prie teisės normos, kuria remiamasi kiekviename prašyme priimti prejudicinį sprendimą, ir nebūtinai atsižvelgdavo į bylą, kuriose tokie prašymai būdavo pateikiami, objektą.

79. Nagrinėdamas šias bylas Teisingumo Teismas dabar turi išaiškinti, kokiomis

32 — O. Vrans ir M. Schneider „Trademark use in transit: EUPhony or cacophony?“, *Journal of IP Law and Practice*, 1 t., Nr. 1, 2005, p. 45 ir 46.

33 — Šiuo klausimu ypač žr. Sprendimo *Montex* 35–40 punktus ir 2006 m. liepos 4 d. generalinio advokato M. Poiares Maduro išvados šioje byloje 38–45 punktus, kuriuose šis klausimas išdėstytas detaliau ir, jeigu tai įmanoma, aiškiau. Apie šį klausimą nėra konkrečiai užsimenama Sprendime *Class International* – ko gera, taip yra dėl to, kad paprasčiausiai nebuvo taikomas muitinės reglamentas (Reglamento Nr. 3295/94 1 straipsnio 4 dalis ir Reglamento Nr. 1383/2003 3 straipsnis), kadangi ši byla buvo susijusi su originalių prekių lygiagrečiu importu. Vis dėlto generalinis advokatas F.G. Jacobs išvadoje šioje byloje iš tiesų kalba apie Sprendimą *Polo prieš Lauren*, paaiškindamas, kad šis sprendimas buvo priimtas kitokiomis aplinkybėmis (34 punktas).

34 — Sprendimo *Polo prieš Lauren* 34 punktas.

aplinkybėmis turi būti taikoma kiekviena iš šių nuostatų, ir apibrėžti būtinas sąlygas, kurioms esant, viena vertus, muitinės veiksmai ir, kita vertus, teisės pažeidimo konstatavimas (paprastai atliekamas teismo) būtų pagrįsti³⁵.

nustatoma, ar jomis pažeidžiama atitinkama intelektinės nuosavybės teisė.

VII — Byloje *Nokia* pateikto prejudicinio klausimo analizė

D — Išvada

80. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau į *Rechtbank* pateiktą klausimą atsakyti taip, kad Reglamento Nr. 3295/94 6 straipsnio 2 dalies b punktas neturi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės institucija (šiuo atveju – teismas), į kurią remdamasis šio reglamento 7 straipsniu kreipiasi intelektinės nuosavybės teisės subjektas, gali neatsižvelgti į tai, kad nagrinėjamos prekės yra laikinai įvežtos arba gabenamos tranzitu, ir dėl to neturi būti aiškinamas taip, kad ši institucija gali taikyti fikciją, pagal kurią šios prekės buvo pagamintos toje pačioje valstybėje narėje, siekdama nuspręsti, jog pagal šios valstybės įstatymus

A — Pirminės pastabos

81. Kaip buvo nurodyta, byloje *Nokia*, kitaip negu ką tik išnagrinėtoje byloje, *Court of Appeal* savo klausimą formuluoja kilus ginčui dėl Jungtinės Karalystės muitinės sprendimo, kuriuo buvo atmetas *Nokia* prašymas sulaukyti tam tikras tranzitu gabenamas prekes, teisėtumo.

82. Formaliai kalbant, prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra suformuluotas kaip „suklastotų prekių“ sąvokos aiškinimo klausimas – ši sąvoka įtvirtinta Reglamento Nr. 1383/2003 2 straipsnio 1 dalies a punkte: „prekės, įskaitant jų pakuotes, be leidimo pažymėtos prekių ženklu, tapačiu prekių ženklui, užregistruotam tokios pat rūšies prekėms, arba prekių ženklu, kurio pagal jo esminius požymius negalima atskirti nuo užregistruoto prekių ženklo ir kuris dėl to pažeidžia atitinkamo prekių ženklo savininko

35 — Kaip paaiškinsiu analizuodamas bylą *Nokia*, man atrodo, aišku, kad ši riba negali būti vienoda ir kad muitinės prevenciniai veiksmai gali būti pagrįsti vien įrodymų (daugiau ar mažiau pagrįstų) užuomazgomis, tačiau nebūtina įrodyti, kad tokiomis prekėmis bus prekiaujama Europos Sąjungoje, nes tai jau reikštų beveik galutinį pažeidimo konstatavimą, kurio reikia tik tokiose bylose kaip ši (*Philips*).

teisės pagal Bendrijos teisę, kaip numatyta <...> Tarybos reglamente (EB) Nr. 40/94 <...> arba pagal valstybės narės, kurios muitinei pateiktas prašymas taikyti muitinės priežiūros priemones, teisę“.

83. Šiuo požiūriu Teisingumo Teismas turi nustatyti, ar šia nuostata sukurtas savarankiškas suklastotų prekių apibrėžimas nėra susijęs su materialinės teisės aktais, kuriuose nustatomos muitinės priežiūros priemonės.

84. Man atrodo, kad nors nagrinėjamoje nuostatoje nuoroda į prekių ženklų materialinės teisės normas įtvirtinta vartojant žodžius „dėl to“³⁶, ši nuoroda nėra sąlyginė, todėl negalima pritarti kai kurių šalių iškeltai „savarankiškos apibrėžimo“ teorijai. Taigi norint, kad būtų pripažįstama, jog prekių ženklas yra „suklastotas prekių ženklas“ Reglamente Nr. 1383/2003 pavartota prasme, reikia įrodyti, kad prekės buvo skirtos Europos Sąjungos rinkai. Atvirkštiniu atveju tranzitu gabenamos prekės neatitinka „naudojimo komercinėje veikloje“ sąlygos, įtvirtintos tiek Reglamente Nr. 40/94, tiek prekių ženklų nacionaliniuose įstatymuose.

36 — Redakcijoje ispanų kalba – „por tanto“, prancūzų kalba – „de ce fait“, danų kalba – „og som derved“, vokiečių kalba – „und damit“, italų kalba – „e che pertanto“, olandų kalba – „die zodoende“, portugalų kalba „por esse motivo“, suomių kalba – „ja joka siten“, švedų kalba – „och som därigenom“.

85. Kaip matėme ankstesnėje byloje, šis reikalavimas yra būtinas, kai reikia nuspręsti (teisme arba kitur), ar pagrindinėje byloje buvo pažeista teisė į prekių ženklą. Ši byla susijusi su klausimu, ar toks įrodymas būtinas parengiamajame muitinės priežiūros priemonių taikymo etape.

86. Būtent šiuo kriterijumi, remdamosi Reglamente Nr. 1383/2003 2 straipsniu, vadovavosi Didžiosios Britanijos valdžios institucijos, atsisakydamos imtis veiksmų tranzitu gabenamų prekių atžvilgiu, nurodžiusios, kad nebuvo įrodymų, jog prekės bus nukreiptos į Europos Sąjungos rinką.

87. Vis dėlto, jeigu šis klausimas yra susijęs su išaiškinimu, ką reiškia „suklastotos prekės“ *reglamente pavartota prasme* arba (tai iš esmės yra tas pats) kokias sąlygas privaloma įvykdyti, kad muitinė galėtų imtis veiksmų, atrodytų akivaizdu, jog Reglamente Nr. 1383/2003 2 straipsnis, kuriam prejudiciniame klausime skiriamas pagrindinis dėmesys, negali būti analizuojamas izoliuotai.

88. Atvirkščiai, manau, kad ypač reikia atsižvelgti į šio reglamento 1 straipsnį, kuriame apibrėžta jo taikymo sritis, taip pat į 4 ir 9 straipsnius, kuriuose nurodytos muitinės priežiūros priemonių taikymo sąlygos. Kaip matysime toliau, visose šiose nuostatose kaip kriterijus, remiantis kuriuo taikomos

muitinės priežiūros priemonės, vartojami žodžiai „kaip įtariama“, „įtarti“ arba „įtarimai“³⁷.

kalbama apie galimybę muitinei taikyti muitinės priežiūros priemones, kai „įtariama“, kad prekės (neatsižvelgiant į jų statusą muitinėje) pažeidžia arba gali pažeisti intelektinės nuosavybės teisę.

89. Be to, platus ir izoliuotas 2 straipsnio aiškinimas, kai nustatant, ar muitinė gali imtis veiksmų, remiamasi vien šiuo straipsniu, būtų sunkiai suderinamas su šio reglamento tikslais, su įgaliojimais, kurie juo suteikiami tokioms institucijoms, arba (iš tiesų) su teismų praktika šiuo klausimu³⁸.

B — 1, 4 ir 9 straipsniuose įtvirtintas specialus kriterijus, kuriuo turi būti grindžiamos priežiūros priemonės: „įtariamą“ pažeidimas

91. Kaip nurodyta anksčiau, Reglamente Nr. 1383/2003 (ir ankstesniame Reglamente Nr. 3295/94) muitinės priežiūros priemonių taikymo etapas buvo aiškiai atskirtas nuo pažeidimo nustatymo etapo. Pirmasis etapas paprastai yra administracinis ir prevencinis, o pastarasis – paprastai teisminis ir kiekvienu atveju susijęs su sprendimu dėl bylos esmės, kuris dažniausiai yra galutinis.

90. Kitaip nei 2 straipsnyje, kuriame paprasčiausiai apibrėžiama, ką „šiam reglamente“ reiškia intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios prekės, 1, 4 ir 9 straipsniuose aiškiai

37 — „Pakankamai pagrindo įtarti“ 4 straipsnyje, „kai muitinės įstaiga <...> įsitikina <...> kad <...> prekės kelia įtarimą“ 9 straipsnyje.

38 — Tačiau norint pasiekti 2003 m. reglamento tikslus nėra būtina remtis (kaip siūlo Tarptautinė prekių ženklų asociacija) „pagaminimo fikcija“, kurią turėjau progos išanalizuoti anksčiau, kalbėdamas apie bylą C-446/09, ir kurios taikymas, man atrodo, šiomis aplinkybėmis taip pat nėra pateisinamas. Iš esmės vienintelė Reglamento Nr. 1383/2003 nuostata, kuria būtų galima pagrįsti šią fikciją, yra 10 straipsnis – kolizinė teisės norma, kuri, be to, kaip matyti iš III skyriaus pavadinimo, yra taikytina sprendimui dėl esmės, o ne sąlygoms, kurias turi atitikti muitinės priežiūros priemonės ir kurios nagrinėjamos šioje byloje.

92. Tačiau kaip kiekviename iš šių etapų priimami sprendimai reglamentu priskiriami skirtingoms institucijoms, jiems taip pat nustatomos skirtingos sąlygos – sprendimams dėl bylos esmės šios sąlygos yra griežtesnės, nes tik remiantis jais galima uždrausti naudoti prekių ženklą komercinėje veikloje Europos

Sąjungoje³⁹. O priemonės, kurias taiko muitinė, yra laikinos ir prevencinės, todėl logiška, kad imtis tokių priemonių turėtų būti leidžiama taikant švelnesnius reikalavimus.

93. Tik taip galima paaiškinti tai, kad Reglamento Nr. 1383/2003 5 straipsnio 5 dalyje, kurioje išsamiai reguliuojamas prašymo taikyti muitinės priežiūros priemonės turinys, reikalaujama tik kad tokia prašyme būtų nurodoma „visa muitinės pareigūnams padedanti įtartinas prekes lengvai atpažinti informacija“, ypač „bet kokia specifinė *intelektinės nuosavybės teisių subjektui žinoma* informacija, susijusi su klastojimo rūšimi ar modeliu“⁴⁰.

94. Kartu šia nuostata iš pareiškėjo reikalaujama „įrodymų, kad pareiškėjas yra intelektinės nuosavybės teisių subjektas atitinkamų prekių atžvilgiu“, ir įtvirtintas reikalavimas pareiškėjui pateikti deklaraciją, kuria prisiimama atsakomybė prieš šioje procedūroje

dalyvaujančius asmenis, jeigu muitinės priežiūros priemonių taikymo procedūra dėl intelektinės nuosavybės teisių subjekto veiksmų arba neveikimo būtų nutraukta arba jeigu vėliau būtų nustatyta, kad atitinkamos prekės nėra pagamintos pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises (6 straipsnio 1 dalis). Prekių „buvimo vieta arba jų paskirties vieta“, kaip ir kita informacija, pavyzdžiui, „numatoma prekių atvežimo ar išvežimo data“, prašyme turi būti nurodyta tik „jei įmanoma ir jei <...> yra žinoma“.

95. Todėl reikia nurodyti įtariamų prekių buvimo vietą ir užtikrinti tam tikrą prašymo rimtumą, o ne (žinoma) padaryti išvadą, kad nurodyta teisė buvo pažeista. Jeigu įstatymų leidėjas būtų norėjęs nustatyti reikalavimą šiame ankstyvame etape pateikti įtikinamų teisės pažeidimo įrodymų (net jeigu jis nebūtų potencialus), jis juos būtų aiškiai nustatęs.

C — Muitinės institucijos negali numatyti, koks bus sprendimas dėl bylos esmės

39 — Šiuo klausimu O. Vrans ir M. Schneider pabrėžia, kad 2003 m. reglamento 1 straipsnio 1 dalies objektas neturėtų būti painiojamas su šio reglamento 16 straipsnio objektu: „pirmojeje įtvirtintos muitinės priežiūros priemonių taikymo sąlygos, kai įtariama, kad prekės pagamintos pažeidžiant intelektinės nuosavybės teisę, o pastarajame numatyta, kad kai nustatoma, kad prekės pagamintos pažeidžiant tokią teisę, pagal 9 straipsnį muitinei atlikus veiksmus ir pasibaigus 13 straipsnyje numatytam teismo procesui su jomis negali būti atliekamos muitinės procedūros, jos negali būti tiekiamos į rinką arba paprasčiausiai patekti į apyvartą“ (O. Vrans ir M. Schneider „Enforcement of intellectual property rights through border measures. Law and practice in the EU“, Oxford University Press, 2006, p. 73).

40 — Išskirta mano.

96. Be to, akivaizdu, kad priimti galutinį sprendimą dėl to, ar buvo pažeistos intelektinės nuosavybės teisės, turi ne muitinė. Jeigu iš 2 straipsnio reikėtų daryti išvadą, kad

reglamente buvo reikalaujama norint, jog muitinės prižiūrimos prekės būtų sulaikytos, pateikti tokius pačius pažeidimo įrodymus kaip ir tam, kad jos būtų galutinai pašalintos iš komercinių kanalų arba sunaikintos, muitinė savo sprendimu tam tikra prasme numatytų bylos nagrinėjimo iš esmės proceso, kuris galbūt vyktų vėliau ir kurį vykdytų kita institucija, rezultatą.

97. Trumpai tariant, negalima nustatyti, kad prevencinė kontrolė priklauso nuo galutinio intelektualinės nuosavybės teisės pažeidimo nustatymo. Kadangi tai yra prevencinė priemonė, ji yra laikino pobūdžio (taikoma ne ilgiau kaip 10 dienų), todėl savaime suprantama, kad ji turėtų būti taikoma remiantis preliminaria informacija ir „įtarimais“⁴¹.

41 — Taip, kaip šiame etape negalima reikalauti neginčijamų prekių paskirties šalies įrodymų, atrodo, muitinei nereikia nustatyti, ar buvo įvykdytos kitos sąlygos – teisių apsaugai taikyti materialinės teisės aktuose įtvirtintos būtinos sąlygos, kurioms kartais reikalinga sudėtinga faktinė ir teisinė analizė. Kaip pavyzdį galima pateikti „galimybės supainioti“ vertinimą, numatytą prekių ženklų materialiniuose įstatymuose, bet ne Reglamento Nr. 1383/2003 2 straipsnyje, ko gera, siekiant šiame etape neužkrauti muitinei darbo, susijusio su tokiu vertinimu. Apie tai, kaip suklastotų prekių apibrėžimas skiriasi muitų teisės aktuose ir prekių ženklų materialinės teisės aktuose, rašoma jau minėtos J.K. Hezewijk knygos 785 ir paskesniuose puslapiuose, taip pat jau minėtos O. Vrans ir M. Schneider knygos p. 97.

D — *Dėl pernelyg didelių įrodymams taikomų reikalavimų reglamento taikymo sritis galėtų netekti prasmės*

98. Tokio pobūdžio su įrodymais susiję reikalavimai praktiškai galėtų užkirsti kelią visiems prevenciniams veiksams prekių, kurioms taikoma išorinio tranzito procedūra, atžvilgiu, nors tokios prekės aiškiai patenka į 2003 m. reglamento taikymo sritį.

99. Muitų teisės aktų pakeitimai aiškiausiai rodo, kokią reikšmę teisės aktų leidėjas teikia su muitine susijusių visų aplinkybių, kuriomis gali būti aptinkama suklastotų arba piratinių prekių, reglamentavimui⁴². Taigi Reglamento Nr. 1383/2003 1 straipsnyje numatyta, kad į šio reglamento taikymo sritį patenka tiek prekės, deklaruotos išleisti į laisvą apyvartą, eksportui arba reeksportui, tiek prekės, aptiktos įvežamos į Europos Sąjungos muitų teritoriją arba iš jos išvežamos, reeksportuojamos, laikomos laisvojoje zonoje, laisvajame sandėlyje, arba prekės, kurioms taikomos sąlyginio neapmokestinimo procedūros. Remiantis Bendrijos muitinės kodekso 84 straipsnio 1 dalies a punktu, tokia sąlyginio neapmokestinimo procedūra, be kita ko, apima išorinio tranzito,

42 — Šiuo klausimu žr. F. Lois Bastida „El Reglamento (CE) n° 1383/2003, de lucha contra la piratería en materia de propiedad intelectual“, *Actas de derecho industrial y derecho de autor*, T. XXIV, 2003, p. 1228.

muitinio sandėliavimo ir laikinojo įvežimo procedūras.

taip, kad tokias nuostatas būtų galima tinkamai taikyti.

100. Tokiomis muitinės procedūromis gali būti nesąžiningai naudojama įvežant prekes, skirtas neteisėtai prekiauti Europos Sąjungoje, nes gavėjas iš pradžių neprivalo deklaruoti jų paskirties valstybės arba netgi atskleisti savo tapatybės.

103. Kaip galima spręsti iš pavadinimo, šis reglamentas taikomas tiek „muitinės veiksmams, atliekamiems su prekėmis, kurios, kaip įtariama, pagamintos pažeidžiant tam tikras intelektinės nuosavybės teises“, tiek „priemonėms, kurių turi būti imamasi prekių atžvilgiu nustačius, kad jos pagamintos pažeidžiant tokias teises“.

101. Atsižvelgiant į tokių situacijų sukeltus sunkumus, susijusius su įrodymais, jeigu įtarimų dėl neteisėtumo nepakaktų tam, kad muitinė imtųsi prevencinių veiksmų, netektų prasmės 2003 m. reglamento 1 straipsniu apibrėžiamos šio reglamento taikymo apimtys platumas ir padidėtų piktnaudžiavimo sąlyginio neapmokestinimo procedūromis, siekiant išvengti prekių sulaikymo, pavojus.

104. Kalbant apie pastarąsias, būtina nustatyti, kad tokios prekės yra „suklastotos“ arba „piratinės“ 2 straipsnyje pavartota prasme. Tam, kaip jau esu nurodęs nagrinėdamas bylą *Philips*, būtina vadovautis kriterijais, įtvirtintais materialinės teisės aktuose, kuriais reguliuojami prekių ženklai ir kitos intelektinės nuosavybės teisės. Todėl 2 straipsnyje pateikta nuoroda į šiuos teisės aktus privalo būti suprantama atsižvelgiant į juos.

E — *Reglamentu nustatomas „įtarimo“ kriterijus*

105. Kita vertus, tam, kad muitinė galėtų sulaikyti tam tikras prekes, „įtarimo“ pakanka įvykdyti 2 straipsnio reikalavimus, įskaitant reikalavimus, įtvirtintus šiame straipsnyje nurodytuose materialinės teisės aktuose. Nei reglamente, nei teismų praktikoje nėra įtvirtinta jokių kitų reikalavimų.

102. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, manau, kad 2003 m. reglamento 2 straipsnio 1 dalies a punkte pateiktas „suklastotų prekių“ apibrėžimas yra skirtas padėti taikyti kitas šio reglamento nuostatas ir turi būti aiškinamas

106. Tuomet kyla problema, kad šiomis aplinkybėmis „įtarimo“ reikšmė yra neatskiriamai susijusi su faktais. Be abejonės, „įtarimas“

negali būti suprantamas kaip neginčijama išvada, tačiau būtina užtikrinti, kad remdamasi šiuo kriterijumi muitinė nesinaudotų visiška veiksmų laisve⁴³.

prekės fiziškai atsiduria Europos Sąjungos teritorijoje.

107. Todėl manau, kad norėdamos teisėtai sulaikyti muitinės prižiūrimas tranzitu gabenamas prekes muitinės institucijos privalo bent jau turėti nors „pirminių įrodymų“, t. y. kokių nors įrodymų, kad tokiomis prekėmis iš tiesų gali būti pažeistos intelektinės nuosavybės teisės.

108. Konkrečiu prekių gabenimo tranzitu atveju šiame etape, be abejonės, sudėtingiausia įrodyti prekių paskirties šalį.

109. Dėl to vertinant tokius „įtarimus“ ypač reikia atkreipti dėmesį į pavojų, kad prekės gali būti apgaule įvežtos į Europos Sąjungą. Neatsižvelgiant į visas Europos bendrijos budrumo sistemos užtikrinamas atsargumo priemonės, šis pavojus išlieka, nes nereikia pamiršti, jog net jeigu pati išorinio tranzito procedūra yra pagrįsta teisine fikcija,

110. Taigi, remiantis šia fikcija, prekės, kurioms taikoma išorinio tranzito procedūra, nėra apmokestinamos importo muitais, joms netaikomos kitos prekybos politikos priemonės, tarsi jos nebūtų buvusios įvežtos į Europos Sąjungos teritoriją. Tačiau, kaip aiškiai nurodyta Sprendime *Polo prieš Lauren*, netiesa, kad toks tranzitas „visiškai neturi poveikio vidaus rinkai“⁴⁴. Trumpai tariant, reikia nustatyti, ar šis pavojus yra toks didelis, kad tam tikros prekės gali būti priskirtos prie „kaip įtariama“, pagamintų pažeidžiant intelektinės nuosavybės teises.

111. Šiuo požiūriu, neturint tikslo sudaryti išsamesnį aplinkybių sąrašą, galima pasakyti, kad tokios aplinkybės, kaip antai pernelyg ilga gabenimo tranzitu trukmė, naudojamų transporto priemonių rūšis ir skaičius, tam tikras sudėtingumas nustatyti prekių siuntėją arba informacijos apie jų fizinę paskirties vietą arba gavėją stoka, kai kuriais atvejais galėtų leisti pagrįstai įtarti, kad prekes, kurios, kaip

43 — Kartais ši įtariamo nuoroda patikslinama pačiuose muitų teisės aktuose: pavyzdžiui, 2003 m. reglamento 4 straipsnyje kalbama apie turėjimą „pakankamai pagrindo įtarti“, o 1994 m. reglamento 4 straipsnyje kalbama apie situaciją, kuriai esant „paaiškėja, kad prekės yra suklasotos ar piratinės“. Abi šios nuostatos susijusios su pirmaisiais muitinės veiksmais prieš intelektinės nuosavybės teisių subjekto prašymo pateikimą.

44 — 34 punktas. Todėl generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer nurodė, kad „nėra reikalo išplėsti šią fikciją labiau nei būtina“ (išvados byloje *Polo prieš Lauren* 21 punktas). Tačiau, mano manymu, dėl to fikcijos negalima pakeisti visišku tranzitu gabenamų prekių prilyginimu išleistoms į laisvą apyvartą arba pagamintoms Europos Sąjungoje prekėms.

atrodo, yra „suklastotos“ arba „piratinės“, ke-
tinama pateikti į Europos Sąjungos rinką.

prekių ženklų pažymėtų ne Bendrijos prekių,
kurioms valstybėje narėje taikoma muitinės
priežiūra ir kurios gabenamos tranzitu iš vie-
nos ne valstybės narės į kitą ne valstybę narę,
atžvilgiu, jeigu yra pakankamas pagrindas
įtarti, kad jos yra suklastotos prekės ir ypač
kad jos bus pateiktos į Europos Sąjungos rin-
ką remiantis muitinės procedūra arba netei-
sėtai nukreiptos į šią rinką, net jeigu nėra šio
tikslu įrodymų.

112. Apibendrinamas siūlau *Court of Appe-
al of England and Wales* atsakyti, kad muiti-
nės institucijos gali atlikti veiksmus Bendrijos

VIII — Išvada

113. Todėl siūlau Teisingumo Teismui pateikti toliau nurodytus atsakymus.

A — Į „*Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen*“ pateiktą prejudicinį klausimą
(byloje C-446/09)

1994 m. gruodžio 22 d. Reglamento (EB) Nr. 3295/94, nustatančio priemonės dėl
tam tikras intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančių prekių įvežimo į Bendriją ir
eksporto bei reeksporto iš Bendrijos 6 straipsnio 2 dalies b punktas neturi būti aiš-
kinamas taip, kad valstybės narės teismas, į kurį pagal reglamento 7 straipsnį kreipia-
si intelektinės nuosavybės teisės subjektas, gali neatsižvelgti į tai, kad nagrinėjamos

prekės yra laikinai įvežtos arba gabenamos tranzitu, ir dėl to neturi būti aiškinamas taip, kad ši institucija gali taikyti fikciją, pagal kurią šios prekės buvo pagamintos toje pačioje valstybėje narėje, siekdama nuspręsti, jog pagal šios valstybės įstatymus nustatoma, ar jomis pažeidžiama atitinkama intelektinės nuosavybės teisė.

B — I „*Court of Appeal of England and Wales*“ pateiktą prejudicinį klausimą (byloje C-495/09)

Muitinės institucijos gali atlikti veiksmus Bendrijos prekių ženklų pažymėtu ne Bendrijos prekių, kurioms valstybėje narėje taikoma muitinės priežiūra ir kurios yra pervežamos iš vienos ne valstybės narės į kitą ne valstybę narę, atžvilgiu, jeigu yra pakankamas pagrindas įtarti, kad jos yra suklastotos prekės ir ypač kad jos bus pateiktos į Europos Sąjungos rinką remiantis muitinės procedūra arba neteisėtai nukreiptos į šią rinką.